

Továbbhaladás feltételei – magyar nyelv és irodalom

1. évfolyam

Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A tanuló ismerje a helyes légzéstechnikát. Igyekezzen a szavakat, szószerkezeteket, mondatokat helyesen hangsúlyozni, megfelelő hangerővel, tempóval kiejteni. Értse meg az egyszerű szóbeli közléseket. Ismerje a mindennapi kommunikáció alapformáit, és alkalmazza őket a következő helyzetekben: bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérdezés, kérés, köszönetnyilvánítás. Tudja értelmezni a nem nyelvi jeleket a gyakorolt kommunikációs helyzetekben. Tudjon 2-3 összefüggő mondatot alkotni szóban képek, élmény és olvasmány alapján.

Olvasás, irodalom

A tanuló legyen képes a kis és nagy nyomtatott betűk ismeretében előzetesen megbeszélte és gyakorolt rövid, egyszerű (3-4 mondatos) szöveget hangosan, kevés hibával felolvasni. Olvasás közben képezze helyesen a hangokat. Tanítói segítséggel tudja javítani olvasási hibáit. Tudjon némán 3-4 mondatból álló, ismert szavakat tartalmazó rövid szöveget olvasni. Tanuljon meg néhány verset, mondókát kívülről utánmondással.

Írás

A tanuló legyen képes tájékozódni a vonalrendszerben tanítói segítséggel. Az írott kis- és nagybetűk, valamint a leggyakoribb írásjelek ismeretében tudjon olvashatóan (betűi és azok kapcsolása legyen felismerhető), kevés hibával 6-7 szót vagy legfeljebb 6-7 szóból álló rövid mondatot lemásolni. Javítsa hibáit tanítói segítséggel.

Írott szövegek megértése és alkotása

A tanuló legyen képes az egyéni sajátosságainak megfelelően igazolni a hangosan vagy némán olvasott szövegek tartalmának megértését különböző módon (cselekvéssel, rajzzal, szóban, írásban); legyen képes tanítói segítséggel a szöveghez kapcsolódó, ismert típusú feladatok megoldására.

Anyanyelvünk és helyesírásunk alapjai

Értse a szöveg, a mondat, a szó, a hang kifejezéseket, használja őket a gyakorlatban. Tudja a szöveget mondatokra, mondatot szavakra, a szavakat szótagokra és hangokra bontani. Másolja le helyesen a kijelölt szavakat, szószerkezeteket és mondatokat. Legyen képes a tanító által kijelölt szóanyag hallás utáni helyes lejegyzésére. Javítsa helyesírási hibáit tanítói segítséggel.

Tanulási képesség

A tanuló ismerje a füzetvezetés normáit, és törekedjen alkalmazásukra. Legyen képes önállóan tájékozódni a saját tankönyveiben. Látogasson el az iskolai vagy a helyi könyvtárba

2. évfolyam

Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A tanuló törekedjen a helyes légzéstechnika alkalmazására. Igyekezzen a szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat, rövidebb szövegeket megfelelő tempóban, megfelelő hangerővel és hangsúlyozással felolvasni és utánmondással hangoztatni. Értse meg az egyszerű szóbeli közléseket. Ismerje a mindennapi kommunikáció alapformáit, és alkalmazza őket pl. telefonálás közben. Alkalmazza megfelelően és tudja értelmezni a nem nyelvi jeleket a gyakorolt kommunikációs helyzetekben. Tudjon 3-4 összefüggő mondatot alkotni szóban képek, élmény, film és olvasmány alapján. Vegyen részt aktívan a drámajátékban és a szerepjátékokban.

Olvasás, irodalom

Olvasson fel a tanuló 4-5 mondatos ismert szöveget előzetes felkészülés, gyakorlás után lassú folyamatossággal (többnyire szólamokban). Ejtse tisztán a hangokat, érzékeltesse helyesen a hangok időtartamát. Olvasás közben kevés hibát kövessen el. Javítsa hibáit a tanító segítségével, pl. minta alapján. Bizonyítsa, az egyéni sajátosságokhoz igazodva, a feldolgozott olvasmányok megértését egyszerű feladatok megoldásával szóban, írásban vagy egyéb módon (pl. rajzzal, cselekvéssel). Nevezze meg a szereplőket, a fontosabb eseményeket, sorrendjüket, a helyszíneket a tanító vagy a társak segítségével. Tanuljon meg néhány verset utánmondással.

Írás

A tanuló füzeté legyen tiszta, rendezett; írása legyen olvasható. Írjon legalább 12 betűt percenként. Másoljon írott és nyomtatott szövegről 2-3 percig folyamatosan. Írjon szavakat, legfeljebb néhány rövid mondatot látó-halló tollbamondással, illetve emlékezetből, kép alapján. Írás közben kevés hibát kövessen el. Tanítói segítséggel tudja a hibáit javítani.

Írott szövegek megértése és alkotása

A tanuló bizonyítsa – az egyéni sajátosságokhoz igazodva – a feldolgozott irodalmi és rövid ismeretterjesztő szövegek megértését egyszerű feladatok megoldásával szóban, írásban vagy egyéb módon (pl. rajzzal, cselekvéssel). Tudjon képeslapot írni tanítói segítséggel. Alkosson két-három mondatos szöveget élmény, kép vagy olvasmány alapján.

Ismeretek az anyanyelvről, helyesírás

Különböztesse meg a magánhangzókat és a mássalhangzókat. Ismerje a magyar ábécét, és – kevés hibával – alkalmazza a betűrendet. Különböztesse meg az egyjegyű, a kétjegyű mássalhangzókat, ismerje a dzs hangot és betűt. Tudja a szavakat – kevés hibával – szóelemekre bontani. Alkalmazza helyesen a szóbeli közléseiben és az írásbeli mondatalkotásakor a -ban, -ben, -ba, -be toldalékokat. Legyen képes az egyszerű és az összetett szavak megkülönböztetésére. Ismerje föl a rokon értelmű és az ellentétes jelentésű szavakat,

alkalmazza őket a mondat- és szövegalkotásban. Ismerje a kijelentő, a kérdő, a felkiáltó, a felszólító és az óhajtó mondatot. Alkalmazza őket a kommunikációs helyzetgyakorlatokban.

Tanulási képesség

A tanuló legyen képes a könyvtárban önállóan könyvet kölcsönözni, egyszerűbb feladatokat elvégezni a könyvekkel kapcsolatban. Ismerjen néhány gyermekújságot.

3. évfolyam

Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A tanuló alkalmazza a helyes beszéd-leadást. Az élőbeszédben, a szerepjátékokban és hangos olvasáskor alkalmazza megfelelően a mondat- és szövegfonetikai eszközöket. Ismerje az udvarias viselkedés szabályait, és alkalmazza azokat beszélgetés, kérés, kérdés és a válaszadás közben. Legyen képes az ismert mese történetének elmondására tömörített és bővített változatban. Legyen képes olvasmány, élmény, film és képzelet alapján szóban elbeszélést alkotni.

Olvasás, irodalom

Legyen képes a tanuló a feldolgozott szövegek, illetve azok kijelölt részletének felolvasására előzetes felkészülés után. Olvasása legyen szöveg- és folyamatos. Olvasás közben kevés hibát kövessen el, javítsa őket tanítói figyelmeztetésre vagy segítséggel. Tanuljon meg néhány verset.

Írott szövegek megértése és alkotása

Olvasson némán rövid, ismert témájú szépirodalmi, illetve ismeretterjesztő szöveget, bizonyítsa a megértést egyszerű, ismerős feladatok elvégzésével szóban vagy írásban, esetleg egyéb módon (vizuális vagy dramatikus megjelenítéssel). Nevezze meg a szereplőket, kapcsolatukat, legfontosabb tulajdonságaikat, az események helyét, idejét, sorrendjét. Ismerje és alkalmazza megfelelően az írásbeli fogalmazásra való felkészülés tanult eszközeit. Ismerje a címválasztás lehetőségeit. Tudjon önállóan anyagot gyűjteni és vázlatot írni egy elbeszélő fogalmazás készítéséhez. Írjon hat-nyolc mondatos elbeszélő fogalmazást ismert témáról. Alkalmazza megfelelően a különféle igeidőket a mondatalkotáskor és az elbeszélő fogalmazásokban. A fogalmazásban törekedjen az események megfelelő időrendi elrendezésére. Tudja megkülönböztetni az elbeszélő fogalmazásokban a bevezetés, a tárgyalás és a befejezés részeit, szerepüket fogalmazza meg, és alkalmazza őket az önállóan írt elbeszélésekben. Kerülje a fölösleges szóismétlést. Használja a fogalmazásokban a rokon értelmű igéket, főneveket és a melléneveket. Teremtse meg a szövegösszefüggést tématarattal és a mondatok kapcsolásával. Legyen képes az önállóan írt fogalmazása javítására tanítói segítséggel. Törekedjen rendezett, tiszta írásképű fogalmazás készítésére.

Írás, helyesírás

A tanuló írása legyen az eszközi használatnak megfelelő tempójú, olvasható, tiszta, rendezett. Másoljon 3-4 percig folyamatosan, írjon tollbamondással, emlékezetből kevés hibával. Az önálló írásbeli munkáiban elkövetett hibáit javítsa a tanító vagy a társak segítségével. Legyen képes a helyesírási szótárt tanítói segítséggel használni. Alkalmazza a mondatvégi írásjeleket az egyszerű mondatok végén. Az igekötős igékre vonatkozó helyesírási szabályokat ismerje, és törekedjen megfelelő alkalmazásukra. Írja megfelelő helyesírással, kevés hibával a tanult tulajdonnevek kezdőbetűit mondat- és szövegalkotáskor. Írja le helyesen, kevés hibával tollbamondás alapján a -val, -vel, -vá, -vé ragos főneveket. Ismerje és alkalmazza az -i képzős melléknevek megfelelő helyesírását. Jelölje megfelelően a j hangot újabb, a tanító által kijelölt 20 szóban, írja kevés hibával a tanító által kijelölt, 20-30 kiejtés szerint írandó és a kiejtéstől eltérő helyesírású igealakot, valamint tollbamondás, illetve emlékezet alapján írja helyesen a főnév alakjait. Törekedjen a számnevek betűkkel történő helyes lejegyzésére és a keltezés helyesírási szabályainak alkalmazására.

Ismeretek az anyanyelvről

Ismerje föl és különböztesse meg a mondatfajtákat. Tudja 10 szólás, közmondás jelentését értelmezni. Ismerje föl – kevés hibával – a mondatokban, a szövegekben az igét, a főnevet, a melléknevet, a számnevet és a személyes névmást. Használja őket helyesen a mondat- és szövegalkotáskor. Tudja az igeidőket megkülönböztetni, és helyesen alkalmazni a szóbeli és az írásbeli szövegalkotáskor. Ismerje az igeidők kifejezési formáit. Legyen képes az igéket önállóan ragozni múlt, jelen és jövő időben. Tudja megnevezni a gyakrabban előforduló igekötőket. Használja megfelelően az igekötős igéket a beszédben és az írásbeli fogalmazásokban. Ismerje föl a főneveket a mondatokban és a szövegben. Legyen képes megkülönböztetni a köznevek és a tulajdonnevek főbb fajtáit (a személyneveket, az állatneveket, a földrajzi neveket az intézményneveket, a címeket). Ismerje a főnév -t ragját és a múlt idő jelét. Használja helyesen a többes számú főneveket és a ragos főneveket a mondat- és szövegalkotáskor. Ismerje a többes szám jelét. Ismerje a névelő fajtáit, legyen képes helyes használatukra a szövegben. Ismerje föl és alkalmazza helyesen a szövegben a névutókat, a mellékneveket. Tudja megkülönböztetni és felismerni a szövegben a számneveket.

Tanulási képesség

Ismerje és alkalmazza a könyv- és könyvtárhasználat főbb tudnivalóit, az önálló ismeretszerzés elemi formáit. Törekedjen az anyaggyűjtés különböző módjainak alkalmazására fogalmazás előtt.

Ítéloképesség

Ismerje az udvarias viselkedés szabályait, és alkalmazza őket véleménynyilvánítás, vitatkozás közben. Legyen képes társai véleményének a türelmes meghallgatására. Törekedjen arra, hogy véleményét bizonyítsa egy-két egyszerű példával.

4. évfolyam

Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A tanuló legyen képes érthető, folyamatos beszédre a mindennapi és a kiscsoportos kommunikációban. Alkalmazza a tanult udvarias nyelvi fordulatokat, viselkedési szabályokat a mindennapi kiscsoportos kommunikációs helyzetekben.

Olvasás, irodalom

A tanuló legyen képes az ismert témájú, tartalmilag megértett szöveg folyamatos, értelmes felolvasására előzetes felkészülés után, kevés hibával. Javítsa hibáit tanítói figyelmeztetésre, illetve segítséggel. Olvasson némán rövid, életkorának megfelelő témájú szépirodalmi és ismeretterjesztő szöveget, bizonyítsa a megértést ismerős feladatok elvégzésével szóban vagy írásban, esetleg egyéb módon (vizuális vagy dramatikus megjelenítéssel). Nevezze meg a főbb szereplőket, kapcsolatukat, legfontosabb tulajdonságaikat, az események helyét, idejét, sorrendjét; emelje ki az ismeretközlő szövegek lényeges információit. Tudja az olvasottakkal kapcsolatos véleményét 1-2 mondatban önállóan megfogalmazni. Jegyezze meg legnagyobb íróink, költőink nevét, néhány tőlük olvasott mű címét. Tanuljon meg néhány verset.

Írás, helyesírás

A tanuló ismerje és alkalmazza a tanult szófajokkal kapcsolatos főbb helyesírási szabályokat. Ismerje fel, mikor írunk a kiejtés szerint, mikor van szükség szóelemzésre. Tudja néhány gyakori, hagyományos írású magyar családnév helyesírását. Legyen biztos a tanító által kijelölt szóanyag helyesírásában. Tudja a helyesírási szótárt tanítói segítséggel használni.

Ismeretek az anyanyelvről

Ismerje fel és nevezze meg a 3. osztályban tanult szófajokat, valamint a főnévi igenevet, a személyes névmást a mondatokban és a szövegben. Tagolja a szavakat – kevés hibával – szótőre és toldalékokra. Legyen képes egyszerűbb igealakokat szám, személy, igeidő és igemód szerint elemezni. Alkalmazza megfelelően az igealakokat a szóbeli és az írásbeli kommunikációban. Ismerje fel példák segítségével a mondatfajták és az igemódok kapcsolatát. Jegyezzen meg 10 új szólást, közmondást.

Írott szövegek megértése és alkotása

Bizonyítsa rövid írott szövegek megértését a lényeg kiemelésével, tömörítéssel, egyéb feladatmegoldással. Használja megfelelően a tanult mondatfajtákat írásban. Fogalmazzon önállóan néhány mondatos elbeszélést, leírást, jellemzést, képeslapot, levelet és meghívót. Javítsa fogalmazási hibáit tanítói segítséggel. Tudjon párbeszédet beépíteni az elbeszélő fogalmazásba.

Tanulási képesség

A tanuló ismerje az önálló ismeretszerzés egyszerűbb formáit, és legyen képes az alkalmazásukra. Tanítói segítséggel tudjon használni egy-két kézikönyvet. Önállóan

tájékozódjon az iskolai vagy a helyi könyvtárban, valamint a főbb gyermekújságok, - folyóiratok között.

Tudjon egy magyar nyelvi kézikönyvet tanítói segítséggel használni.

Ítéloképesség

A tanuló legyen képes – az olvasmányokkal, a filmélményekkel, a mindennapi történésekkel kapcsolatos – önálló véleményének kulturált megfogalmazására. Tudja társai véleményét türelmesen végighallgatni, törekedjen a megértésükre. Ismerje és alkalmazza a vitatkozás főbb viselkedési szabályait.